

**ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА**

Факультет психології та спеціальної освіти

Кафедра педагогіки та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. проректора
з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.4. Методологія педагогічного процесу у вищій школі

(шифр із ОНП і повна назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти _____ третій (освітньо-науковий) _____

галузь знань _____ 10 Природничі науки _____

спеціальність (ості) _____ 105 Прикладна фізика та наноматеріали _____
(шифр і назва)

Освітньо-наукова програма _____ Прикладна фізика та наноматеріали _____

факультет _____ фізики, електроніки та комп'ютерних систем _____
(назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова/вибіркова)

**Дніпро
2021**

Розробник: професор Лілія НІЧУГОВСЬКА, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти
(вказати розробників ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання)
освіти, д-р пед. наук, професор

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти
(назва кафедри)

Протокол від 01.09.2021 року № 1

Завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти

 (назва кафедри)
(Людмила НІКОЛЕНКО.)
(прізвище та ініціали)

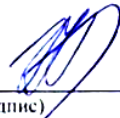
Погоджено із завідувачем випускової кафедри прикладної радіофізики, електроніки та наноматеріалів
(назва кафедри)

зі спеціальності 105 Прикладна фізика та наноматеріали
за освітньою програмою Прикладна фізика

01.09.2021 (Олександр КОВАЛЕНКО)
(дата) (підпис) (прізвище та ініціали)

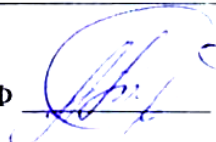
Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету
психології та спеціальної освіти
(назва)

Протокол від 01.09.2021 року № 1

Голова НМРФ (Елеонора НОСЕНКО)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від 14.09.2021 року № 7

Голова НМРФ (Андрій ТУРІНОВ)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти
(назва кафедри)
на наступний навчальний рік

2022/2018 н. р. протокол № 1, від «06» березня 2022 р.

20__/20__ н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

20__/20__ н. р. протокол № ____, від «__» _____ 20__ р.

МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
 Спеціальність 105 Прикладна фізика та наноматеріали
 ОНП «Прикладна фізика та наноматеріали»

[illegible]

1. Мета дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування та удосконалення професійних компетентностей згідно професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» у здобувачів наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 105 Прикладна фізика та наноматеріали для виконання через формування систематизованих уявлень та знань про філософські засади педагогіки, особливості протікання освітнього процесу у вищій школі та його методологію (технології, методи, методики, засоби, форми освіти у ЗВО); формування практичних умінь, які дозволять випускникам ефективно будувати власну науково-педагогічну діяльність (розуміння особливостей документообігу у ЗВО та взаємозв'язків між змістом та формою реалізації викладацької діяльності для провадження власної інноваційної педагогіки), реалізовувати власний особистісний та науковий потенціал на основі педагогічної етики, проводити та описувати результатів наукових педагогічних досліджень.

Компетентності за ОНП:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, використання сучасних інформаційних та комунікативних технологій для пошуку, обробки і критичного аналізу інформації з різних джерел, синтезу існуючих та генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких та практичних завдань, у тому числі міждисциплінарних галузях.

ЗК 02. Здатність дотримуватися етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, діяти на основі принципів академічної доброчесності, а також ставитися із повагою до національних та культурних традицій, способів роботи і мислення інших.

ЗК 07. Здатність до розуміння філософських засад педагогіки, системних зв'язків між педагогічними явищами і процесами, критичного аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі; реалізація власного аксіологічного та наукового потенціалу; діяти на засадах соціальної відповідальності і з дотриманням свідомої громадянської позиції.

ЗК 08. Здатність до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно та технологічно грамотно організовувати та реалізовувати системний педагогічний процес у вищій школі, ефективно висвітлювати, поширювати знання щодо наукових педагогічних досліджень та інновацій.

Спеціальні компетентності

СК 07. Здатність готувати, планувати, організовувати власну науково-педагогічну діяльність; розуміти гносеологічні основи освітньої діяльності; адекватно застосовувати наукові методи для виконання завдань професійної підготовки здобувачів вищої освіти; використовувати існуючі, модифікувати та створювати педагогічні методи, технології; впроваджувати педагогічні інновації в освітній процес вищої школи.

Програмні результати

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності).

Перед вивченням дисципліни «Методологія педагогічного процесу у вищій школі» студенти повинні опанувати наступні дисципліни: «Філософія та наукова етика», «Академічне письмо та спілкування іноземною мовою» та «Інноваційно-дослідницька діяльність науковця». В свою чергу дисципліна є основою для проходження «Викладацької практики».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем повинен **знати**:

- сучасні інноваційні та класичні форми, методи, засоби та технології організації освітнього процесу у ЗВО та володіти арсеналом механізмів здійснення оптимального педагогічного впливу на здобувачів освіти не тільки для підвищення ефективності засвоєння матеріалу, а й з метою їхнього особистісного розвитку;

вміти:

- підбирати методичний матеріал (відповідні методи, засоби та форми роботи, які відповідають темі та меті заняття);
- складати супроводжуючі освітній процес документи (конспекти лекційних та семінарських занять);
- проводити самоаналіз та аналіз занять проведених іншими викладачами (у разі взаємовідвідування) для подальшого удосконалення педагогічної діяльності;
- здійснювати науково-педагогічну інноваційну діяльність на основі професійної етики педагога і врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

Програмні результати навчання за ОНП:

ПР 01. Володіти комунікативними навичками для спілкування в національному та іншомовному середовищах з фахівцями та нефахівцями щодо проблем в області філософської та наукової проблематики.

ПР 07. Здатність здійснювати різні види історико-педагогічного аналізу, адаптувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; критично аналізувати міждисциплінарні явища та процеси у професійній підготовці здобувачів вищої освіти; використовувати особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань у вищій школі.

ПР 08. Володіти методикою викладання, здійснювати добір доцільних методів, засобів навчання, складати конспекти лекційних, семінарських (практичних, лабораторних) занять; здійснювати спроби проводити різні види занять з їх подальшим самоаналізом; використовувати сучасні форми, методи, засоби і технології організації освітньої діяльності здобувачів вищої освіти; добирати методи та застосовувати механізми здійснення оптимального педагогічного впливу на студентів з метою розкриття їхнього особистісного потенціалу.

4. Структура навчальної дисципліни

1 семестр

Форма навчання денна

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				Примітки**			
		лекції	практичні	Лабораторні заняття	Самостійна робота	2021/22 н.р.	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.
1 семестр									
Розділ 1. Методологія педагогічного процесу у вищій школі як основа професіоналізму викладача ЗВО									
1	Тема 1 Соціальні, економічні та етичні аспекти організації і планування освітнього процесу у ЗВО	2	2	-	8				
2	Тема 2 Нормативно-правові засади освітнього процесу у вищій школі в Україні	2		-	8				
3	Тема 3 Особливості організації та управління освітніми проектами	2	2	-	8				
4	Тема 4 Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО	2		-	8				
5	Тема 5 Технології, методи та методики навчання у вищій школі	2	2	-	8				
6	Тема 6 Форми та засоби організації навчального процесу у вищій школі	2		-	8				
7	Тема 7 Творчість та професіоналізм викладача ЗВО	2	2	-	8				
8	Тема 8 Інноваційна наукова діяльність як невід’ємна складова професійності викладача	2		-	10				
ВСЬОГО		16	8		66				

1 семестр

Форма навчання заочна

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				Примітки**			
		лекцій	практичні	Лабораторні заняття	Самостійна робота	2021/22 н.р.	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.	20__ / __ н.р.
1 семестр									
Розділ 1. Методологія педагогічного процесу у вищій школі як основа професіоналізму викладача ЗВО									
1	Тема 1 Соціальні, економічні та	2	-	-	10				

	етичні аспекти організації і планування освітнього процесу у ЗВО								
2	Тема 2 Нормативно-правові засади освітнього процесу у вищій школі в Україні		-	-	10				
3	Тема 3 Особливості організації та управління освітніми проектами		-	-	11				
4	Тема 4 Науково-методичне забезпечення освітнього процесу у ЗВО	2	-	-	11				
5	Тема 5 Технології, методи та методики навчання у вищій школі	-	2	-	10				
6	Тема 6 Форми та засоби організації навчального процесу у вищій школі	-		-	10				
7	Тема 7 Творчість та професіоналізм викладача ЗВО	-	2	-	10				
8	Тема 8 Інноваційна наукова діяльність як невід'ємна складова професійності викладача	-		-	10				
ВСЬОГО		4	4		82				

5. Схема формування оцінки

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
		64-74
Задовільно/Satisfactory		60-63
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.1 Форми та організація оцінювання:

5.2 Поточне оцінювання : оцінювання з дисципліни Методологія педагогічного процесу у вищій школі здійснюється шляхом поєднання поточного та підсумкового контролю.

Денна форма навчання

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Участь у дискусіях (4 теми по 2 бали)	26, 30, 34, 38 тиждень	8
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань (3 презентації по 4 бали)	36 тиждень	12
Оцінювання практичного завдання з оформлення конспектів одного	38 тиждень	30

лекційного та двох семінарських (практичного або лабораторного) занять, а також двох відгуків на фрагмент лекційного та семінарського (практичного або лабораторного) занять однокурсника (5 по 6 балів)		
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання 60 балів		

Підсумкове оцінювання:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Екзамен	Згідно з графіком сесії	40

Заочна форма навчання

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Участь у дискусіях (4 теми по 2 бали)	26, 30, 34, 38 тиждів	8
Підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять (2 по 5 балів)	Протягом семестру	10
Оцінювання рівня виконання самостійних завдань (3 презентації по 4 бали)	36 тиждень	12
Оцінювання практичного завдання з оформлення конспектів одного лекційного та двох семінарських (практичного або лабораторного) занять, а також двох відгуків на фрагмент лекційного та семінарського (практичного або лабораторного) занять однокурсника (5 по 6 балів)	38 тиждень	30
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання 60 балів		

Підсумкове оцінювання:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Екзамен	Згідно з графіком сесії	40

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Проектор - 1 од.; ноутбук - 1 од.; флип-чарт - 1 од.; ілюстрації, таблиці, схеми; навчальні відеоролики (мультимедія програвач WindowsPlayer); ресурси Microsoft Office365 (Teams, Word, PowerPoint, Forms), Zoom, GoogleClassroom; YouTube.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Дніпро, 2014. 416 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Педагогіка вищої школи» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 016 – «Спеціальна освіта» / укл. : Лілія Нічуговська, Анастасія Криворотько. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 67 с.

Додаткова:

1. Ірина Маркіна, Лілія Нічуговська, Наталія Карапузова, Генріх Казарян, Алла Дедушно «Structural and Function Model of Formation of an Inclusive Education Management System: World Experience». Internation Jorنال of Internation, Creativity and change Volume 11, Issue 5, 2020.
2. Нічуговська Л.І. Стратегія і менеджмент професійної мобільності майбутніх педагогів у процесі магістерської підготовки. Імідж сучасного педагога: Всеукраїнський науково-практичний освітньо-популярний журнал. Вип. 1(170). Полтава. 2017.
3. Нічуговська Л.І. Професійна рефлексія як чинник розвитку творчого потенціалу викладача вищого навчального закладу. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Педагогіка», 2017. Вип. 3 (5).
4. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73.

8. Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. URL: www.npu.edu.ua
2. Закони України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Нічуговська Л.І., Ніколенко Л.М. Педагогічний менеджмент у розвитку інтегральної компетентності майбутніх фахівців галузі спеціальної освіти в умовах магістратури. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип.16 том 2 / за ред. М.К. Шеремет.- Кам'нець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2020. С. 118-201. URL: <http://aqce.com.ua/vipusk-n16-tom-2020/nichugovska-li-nikolenko-lm-pedagogichnij-menedzhment-u-rozvitku-integralnoi-kompetentnosti-majbutnih-fahivciv.html>
4. Нічуговська Л.І. Педагогічний менеджмент у формуванні творчого потенціалу майбутніх соціальних педагогів в умовах магістратури. Вісник ЧНУ, серія «Педагогічні науки», 2019. №3, с.101-107. URL: <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/download/3492/3796>

5. Нічуговська Л.І. Структурно-функціональна модель формування життєтворчої компетентності здобувача освіти. Науковий журнал «Молодий вчений», №8, 1 (84,1) серпень 2020. С. 69-73. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2020/8.1/16.pdf>
6. Репозиторій ДНУ ім. Олеся Гончара. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/>
7. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2019. Вип. 4: в 2-х томах. Т. 1. 306 с. URL: http://npucenter.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/08/Zbirnyk_LNNCPO-4-1.pdf

**Тематика практичних занять
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Назви розділів і тем	Кількість годин
<i>Розділ 1. Методологія педагогічного процесу у вищій школі як основа професіоналізму викладача ЗВО</i>	
Тема 1 Особливості вищої освіти у країнах світу	2
Тема 2 Фінансове та методичне забезпечення, а також документообіг у ЗВО України	2
Тема 3 Організація освітнього процесу у вищій школі: закордонний досвід та національні реалії	2
Тема 4 Інновації у сфері освіти. Технології розробки та впровадження	2
Усього, годин	8

**Тематика самостійної роботи
здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

Теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1 Автономія університетів. Досягнення та сучасні проблеми	8
Тема 2 Позитивні та негативні фактори реалізації Болонського процесу в Україні	8
Тема 3 Інновації в освіті як вимога часу	8
Тема 4 Розробити науково-методичне забезпечення навчальної діяльності студента	8
Тема 5 Проблеми стимулювання та контролю навчально-пізнавальної діяльності	8
Тема 6 Студенто центрована педагогіка: проблеми втілення	8
Тема 7 Формування культури педагогічної праці студентів у процесі позааудиторної діяльності	8
Тема 8 Формування педагогічної культури викладача у процесі професійної підготовки	10
Разом	66

Засоби діагностики успішності навчання: (форми і методи поточного і підсумкового контролю): дискусії; підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять (практичне завдання); виконання самостійних завдань (презентацій); оформлення конспектів та відгуків.

**Тематика практичних занять
здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

Назви розділів і тем	Кількість годин
<i>Розділ 1. Методологія педагогічного процесу у вищій школі як основа професіоналізму викладача ЗВО</i>	
Тема 5 Технології, методи та методики навчання у вищій школі	2
Тема 6 Форми та засоби організації навчального процесу у вищій школі	
Тема 7 Творчість та професіоналізм викладача ЗВО	2
Тема 8 Інноваційна наукова діяльність як невід’ємна складова професійності викладача	
Усього, годин	4

**Тематика самостійної роботи
здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

Теми самостійної роботи	Кількість годин
Тема 1 Автономія університетів. Досягнення та сучасні проблеми	10
Тема 2 Позитивні та негативні фактори реалізації Болонського процесу в Україні	10
Тема 3 Інновації в освіті як вимога часу	11
Тема 4 Розробити науково-методичне забезпечення навчальної діяльності студента	11
Тема 5 Проблеми стимулювання та контролю навчально-пізнавальної діяльності	10
Тема 6 Студенто центрована педагогіка: проблеми втілення	10
Тема 7 Формування культури педагогічної праці студентів у процесі позааудиторної діяльності	10
Тема 8 Формування педагогічної культури викладача у процесі професійної підготовки	10
Разом	82

Засоби діагностики успішності навчання: (форми і методи поточного і підсумкового контролю): дискусії; підготовка та проведення фрагменту лекційного та фрагменту семінарського (практичного або лабораторного) занять (практичне завдання); виконання самостійних завдань (презентацій); оформлення конспектів та відгуків.